

CHILDISM – en ny barnrättsteori

Philippa Hultkvist

Är barn och ungdomar fullvärdiga rättighetsbärare? Svaret är inte självklart eftersom deras påstådda irrationalitet, beroendeställning och naivitet, i kombination med att deras intressen anses representeras av deras vårdnadstagare, resulterar i begränsat aktörskap och socialt deltagande. Medan frågor som rör kvinnor fångas av begreppen sexism och feminism, saknar den politiska och rättighetscentrerade diskursen barnorienterade motsvarigheter. Det är med avstamp i denna brist som jag valt att teoretiskt utveckla begreppet och barnrättsteorin *childism*.¹ Mitt mål är att childism ska bli en etablerad tolkningsram och utgångspunkt på samma sätt som feminism ofta är idag. Därför syftar artikeln till att i korthet presentera en förståelse av childism som kan användas i stärkandet av barns välbefinnande och rättighetsåtnjutande. Detta större projekt och min childisms utformning guidas, på Sally Haslangers manér, av olika men sammankopplande angelägenheter.²

---

¹ Eftersom en avsikt är att etablera ett nytt teoretiskt begrepp finns här inget behov av att försöka översätta "childism" till svenska.

² Se Haslanger Sally, "Gender and Race: (What) Are They? (What) Do We Want Them to Be?", *Massachusetts Institute of Technology*, Blackwell Publishers Inc., 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA, and 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK, (2000) sida 6 för Haslangers motsvarande projekt.

Professorerna Elisabeth Young-Bruehl och John Wall har med sina teoriutvecklande verk *Childism: Confronting Prejudice against Children* (2012) respektive *Ethics in Light of Childhood* (2010) blivit tongivande inom childism.³ Både Young-Bruehl och Wall teoretiserar om childism men har olika förståelse av begreppet. Inledningsvis kommer jag kort redogöra för respektive författares teoretiska förståelse av childism för att sedan presentera min egen version av barnrättsteorin.

Begreppslig diskrepans

Young-Bruehl reagerade på avsaknaden av en term som beskriver samhällsomfattande fördomar mot barn. Hennes första mål med sitt teoribygge är därför att skapa en term som definierar fördomar mot barn och barndomsstadiet – childism.⁴ Childism definieras i detta perspektiv som ”ett trossystem som konstruerar gruppen ’barn’ som en omogen varelse, producerad och ägd av vuxna som använder denne för att tjäna sina egna behov och fantasier”.⁵ Alternativt som ”en fördom mot barn på basis av en tro på att de är egendom och kan (eller till och med bör) kontrolleras, förslavas eller avlägsnas för att tjäna vuxnas behov”.⁶

Young-Bruehls teoretisering av childism skiljer sig från Walls då denne ser childism som en barnorienterad motsvarighet till feminism snarare än sexism. Wall anser att försummelse av barn minskar allas mänsklighet och att barn måste göras jämställda vuxna. Han menar att childism liknar feminism så till vida att teorin förespråkar ett jämlikt samhälle, inte bara för barn utan för alla människor. Childism definieras här som ”ansträngningen att svara på barns

---

³ Young-Bruehl Elisabeth, *Childism: confronting prejudice against children*, Yale University Press, New Haven, Conn., (2012); Wall John, *Ethics in light of childhood*, Georgetown University Press, Washington, D.C., (2010)

⁴ Young-Bruehl (2012), sida 4.

⁵ Young-Bruehl (2012) sida 36, egen översättning.

⁶ Young-Bruehl (2012) sida 37, egen översättning.

erfarenheter genom att transformera förståelse och praktik för alla [människor]”.⁷

Båda författarna har som mål att etablera childism som begrepp och teori men som respektive definition visar, skiljer sig de två teorierna åt i sin begreppsförståelse. Young- Bruehls definition av childism ger begreppet en teoretisk närhet till sexism eller rasism medan Walls childism ligger närmre en feministisk ideologi. Young-Bruehls syfte med att etablera childism i det vardagliga ordförrådet är att belysa existensen av fördomar mot barn och därmed *motverka* ett childistiskt samhälle. Detta hamnar i skarp kontrast till när Wall, utifrån sin begrepps användning, syftar till utmana grundläggande normer för att *uppnå* ett childistiskt samhälle. Med andra ord syftar Young-Bruehl till att motverka medan Wall syftar till att främja childism men detta innebär inte att teorierna är irrelevanta för varandra.

Att politiskt deltagande och ökat medborgarskap inte är primära tematiska områden för Young-Bruehl beror troligen på att det riskerar förbise marginaliserade barngrupper. Följaktligen är inte medborgarskap och rättighetsteori lika framträdande eller centrala områden för henne. Trots det är införande av barns rösträtt, som är en central fråga för Wall, troligen inte ointressant för Young-Bruehls childism, eftersom det hade utmanat stereotypiska antagande om barns förmågor och därmed fördomar mot dem. På liknande sätt är Walls childism inte likgiltig inför att fördomar mot barn motverkas och att särskilt utsatta barns rättigheter säkerställs. Walls teoretiska mål att inbegripa alla barn försvåras dock av ett för snävt fokus på den trots allt procentuellt mindre gruppen särskilt utsatta barn.

Jag anser att Young-Bruehls childism är teoretiskt starkast underbyggd. Med detta sagt anser jag att hennes fokus på barnmisshandel och försummelse samt hennes teoretiska närhet till sexism istället för feminism, begränsar childism-begreppets användbarhet. Det hennes teori fångar bäst är de barn som är offer för missförhållanden och sexuella övergrepp. Detta är en grupp inom den sociala kategorin barn som många gånger osynliggörs på grund av

---

⁷ Wall (2010), sida 3, egen översättning.

problematikens lokalisering i den privata sfären. Genom att tillgodose ett perspektiv som inte bara synliggör utan centraliserar denna barngrupp blir Young-Bruehls teoretiska tankar värdefulla men bör tas tillvara under en annan benämning.⁸

Likt Wall väljer jag istället att se childism som en barnrättsorienterad motsvarighet till feminism. Min främsta kritik mot Wall rör hans syn på och definition av mänskliga rättigheter. Hans mål är att radikalt reformera mänskliga rättigheter snarare än att vidareutveckla befintliga synsätt. Hans teori antyder att målsättningen för mänskliga rättigheter bör vara att möjliggöra diskussion om gemenskap, snarare än att mer praktiskt användas för till exempel stärkande av individuellt aktörskap och samhällsplanering. Givet min målsättning med childism och dess förhållande till mänskliga rättigheter är Walls rättighetssyn inte att föredra.

Min childism

Jag kommer nu presentera hur jag önskar förstå childism med utgångspunkt i fem teoretiskt centrala angelägenheter. Min version av teorin bör förstås som i ständig utveckling, dess styrande angelägenheter kan med fördel utvecklas och revideras över tid och jag ser inte listan som följer som uttömmande. Som den fortsatta analysen kommer visa, förutsätter min förståelse av barn insikt om gruppens heterogenitet och mångfald. Det är inte tillräckligt att en definition av childism stipulerar stärkandet av barns rättighetsåtnjutande om den inte även fastställer att detta ska göras med hänsynstagande till kontextuella förhållanden. En inledande definition av childism kan därför

---

⁸ Jag föreslår att problematiken och fördomarna som den sociala kategorin särskilt utsatta barn utsätt för, det vill säga Young-Bruehls childism, istället benämnas som *adultism*. Adultism bör i sin tur utgöra en delkomponent i ett övergripande childistiskt ramverk. Intresserade kan läsa Jens Peter de Pedros krönika "Defining 'childism' and its opposite force, 'adultism.'", *Toca Boca*, publicerad: information saknas, inhämtad: 2016-05-11. Se även till exempel Adam Fletcher *Ending Discrimination Against Young People* (2013) eller *Facing Adultism* (2015).

vara: verkandet för barns rättigheter samt sociala inkludering och deltagande med hänsyn till varje barns kontextuella situation och intersektionalitet.

Teorins angelägenheter föreskriver att childism bör:

- I. Säkerställa barns aktörskap och sociala deltagande
- II. Lyssna till barn, ändra förväntningarna på dem samt sluta underskatta deras förmåga
- III. Motverka fördomar mot barn samt problematisera uppdelningen av den privata och offentliga sfären
- IV. Främja det kontinuerliga tillämpandet av ett intersektionellt samt kontextuellt perspektiv
- V. Inkorporera Concept & Conception som analytiskt verktyg i själva teorin.

Aktörskap och socialt deltagande

I den första angelägenheten berörs en av de mest kontroversiella aspekterna av barns rättighetsanspråk, nämligen frågan om rösträtt. Rösträtt är en grundsten i utformandet av demokratiska samhällen och medborgarskap men föreställningar om kompetens kopplat till ålder leder till att många avvisar idén om barns politiska deltagande. Möjligen är fler mottagliga för att istället utöka föräldrars eller familjens rösträtt, för att på så sätt öka barns politiska representation. Jag anser att även om det finns viss retoriskt gångbarhet i förslaget är det teoretiskt ogiltigt på grund av dess kontraproduktivitet. Trots att de eventuellt hade gett familjepolitiska frågor större utrymme hade det inte stärkt barns aktörskap och inte motverkat stigmatiserande föreställningar om deras förmåga.

Barnteoretikern John Holt gör i sitt resonemang om barns rösträtt en poäng som är värd att framhålla. Han berör något som ofta inte uttrycks tillräckligt tydligt, nämligen att själva rätten att rösta inte innebär ett tvång att realisera rättigheten. Det är istället snarare en garanti för att handlingar

som försöker begränsa individers åtnjutande av sin rösträtt ska motarbetas.⁹ Frågan om barns rösträtt är komplex och dess realiserande kräver grundläggande strukturella förändringar. Jag anser att det inte är tillräckligt eller önskvärt att endast inkludera barn i rådande strukturer, eftersom deras rättighetsanspråk i sig till viss del är ett krav på strukturell förändring. Exempelvis är handlingen att ge barn en valsedel inte en fullständig lösning eftersom de inte kommer kunna använda den som det är avsett. Deras verkliga rättighetsåtnjutande kräver även andra förändringar såsom etablerande av en barnanpassad politiskt plattform och lättlästa valmanifest. Processen är på olika sätt resurskrävande men inte ogenomförbar.¹⁰ Jag avslutar med att understryka att rösträtt i högre grad fullständiggör barns medborgar- och aktörskap, vilket har ett värde i sig och framhåller att frågan bör utgöra en del i en childistisk agenda och debatt.

Förväntningar

Negativa föreställningar om barns kognitiva och intellektuella förmåga att ta ställning och agera är självuppfyllande såtillvida att eftersom barn underskattas och anses inkompetenta att fatta beslut nekas de möjlighet och förutsättningar att bevisa motsatsen.¹¹ Barn bör göras till verkliga aktörer i sina egna liv samt få ansvar och möjlighet att fatta beslut som rör den egna personen. I min childisms andra angelägenhet utgör därmed barnläkaren Lars Gustafssons begreppspar *möta* respektive *bemöta*, nyckelkomponenten. En interaktion där en individ bemöter en annan kan ske utifrån goda intentioner men innebär ofta att en av parterna är i överläge. Ett möte karaktäriseras å andra sidan av respekt och förutsätter ett jämbördigare förhållande mellan

---

⁹ Holt John, *Escape from Childhood, The Needs and Rights of Children*, Haramondsworth, Penguin, (1974), sida 114.

¹⁰ Exempelvis är Holts förslag om en gradvis sänkning av rösträttsåldern ett möjligt tillvägagångssätt. Se Holt (1974) sida 17.

¹¹ Archard David, *Children: rights and childhood*, 2. ed., Routledge, London, (2004), sida 74, 96.

parterna.¹² Att möta barn är en förutsättning för verkligt realiserande av deras sociala och politiska deltagande. Förändrade föreställningar om och förväntningar på barn har även koppling till deras politiska deltagande och rösträttsberättigade. Ett samhälle vari vuxna möter istället för bemöter barn skulle i många avseenden vara childistiskt.

Diskriminering och privat/offentligt

Förutom en förändring i synen på barns förmågor är ytterligare en central del i stärkandet av deras sociala deltagande och aktörskap en förändring i förhållandet mellan det privata och offentliga. Anta att föräldrarna i en familj börjar möta istället för att bemöta sina barn, det vill säga att barnen i större utsträckning görs till jämställda familjemedlemmar. En förändring som denna inom familjen, den privata sfären, är nödvändig men troligen inte tillräcklig för att uppnå ett childistiskt samhälle. Jag vill framhålla två aspekter av detta. Inledningsvis behöver childistiska familjer inte nödvändigtvis ingå i ett childistiskt samhälle. Barn kan jämföras inom och respekteras av sin familj men likväl förbli en marginaliserad samhällsgrupp. För det andra är hemmet inte avskilt från resten av samhället. Stat och samhälle påverkar familjer mer än genom direkta interventioner från socialtjänsten eftersom en familjs olika beslut påverkas och styrs av ekonomiska, juridiska samt politiska faktorer.¹³

Jag håller med David Archard och Richard Farson när de föreskriver att verkande för barns rättigheter och aktörskap även behöver ske inom den offentliga sfären.¹⁴ Childism bör fungera som en tolkningsram i skilda sammanhang och är relevant för såväl läroplansutformning som stadsbudgetering och planering av kollektivtrafik.

---

¹² Gustafsson, Lars H., *Relationsrevolutionen: om mötet mellan barn och vuxna*, Norstedt, Stockholm, (2016), sida 167-168.

¹³ Archard (2004), sida 202.

¹⁴ Archard (2004), sida 156-157; Farson (1974), sida 33, 39.

Även Holt, i likhet med Young-Bruehl, berör hur problematisk uppdelningen mellan offentligt och privat blir i en barnkontext.¹⁵ Kränkning av barns rättigheter sker även i hemmet med föräldrarna som rättighetskränkare och det blir då högst problematiskt att sfären anses privat och mindre tillåten att intervensera i. Archard fortsätter på samma spår och framhåller hur synen på familjen som privat förstärker maktrelationer inom densamma.¹⁶ Jag anser att detta är kopplat till vuxnas antagna ägandeskap över (sina) barn. Problem som barnmisshandel kommer därmed fortsätta om ojämlikhet mellan barn och vuxna inte adresseras. Childism bör därför problematisera och utmana uppdelningen mellan de två sfärerna med Young-Bruehls teoretiska poänger om fördomar och diskriminering av barn nära tillhands.

Intersektionalitet och kontextualitet

Arbete som syftar till att adressera de ovan nämnda punkterna bör se homogenisering av barn som en grundsten i den problematik som ska bekämpas. En childistisk förståelse av begreppet barn förutsätter med andra ord hänsynstagande till att barns ålder påverkar deras behov.¹⁷ Relevanta behov och rättigheter för en tvååring är bland annat stimuli och rätt till vila. Dessa är inte irrelevanta för en sextonåring men dennes behov inkluderar även tillgång till preventivmedel och rättvisa antagningsprocesser till högre utbildningsinstanser. Med detta sagt är det lika viktigt att uppmärksamma de problem som kan uppkomma om ålder utgör en för central del i begreppsförståelsen. Det finns individer som åldersmässigt anses vara barn men vars förmågor och erfarenheter skiljer sig markant från jämnåriga kamraters. Särbegåvade barn, barnsoldater och barn med funktions-

---

¹⁵ Holt (1974), sida 60.

¹⁶ Archard (2004), sida 156-157.

¹⁷ När jag säger "behov" gör jag det primärt ur ett rättighetsperspektiv och avser aspekter för utveckling och välbefinnande vilket inbegriper saker barnen själva har anledning att önska, till exempel att kunna utöva fritidsintressen.

nedsättning exemplifierar otillräckligheten i ensidiga förståelser av barn och barndom. Detta riskerar att resultera i att gruppernas behov inte uppfylls. Till exempel krävs det särskilda skolresurser för att dessa barn ska förmå tillgodogöra sig utbildning utifrån sina förutsättningar.

Det finns ytterligare en aspekt av förståelsen av barn som social grupp som childism bör synliggöra. Barnrättsteori tenderar i min mening ofta att utgå ifrån ett västerländskt perspektiv. Om grundstenar i childism är ”västerländskt färgade” utgör detta en begränsning. Feminism hade som teori och social tolkningsram varit betydligt mindre gångbar om de enda kvinnor den avsåg eller var förmögen att inkludera var västerländska kvinnor. Childism kan därmed med fördel inspireras av Nicola Ansell som i en barnrättskontext betonar problematiken med ett homogent och västerländskt synsätt. Intersektionellt och kontextuellt hänsynstagande är viktigt och childism bör nyttja dessa perspektiv för att belysa relevanta skillnader i uppfattningar om och reella verkligheter för barn. Ansell menar att västerländsk påverkan på barnrättsarbete är reell och att detta blir problematiskt när barn och ungdomar i utvecklingsländer utgör en mycket stor del av jordens befolkning.¹⁸ Västerländska antaganden och förhållningssätt kan negativt komma att påverka barn i utvecklingsländer, till exempel genom att utbildning anses outhärligt och att barn som arbetar tar skada av arbetet.¹⁹

En anekdot från min praktiktjänstgöring i en bergsby i sydöstra Indien kan belysa ovan tematik. I bergsområdet tas många barn ur skolan för att arbeta på familjens fält när de blivit tillräckligt gamla eller fysiskt starka (vanligtvis runt tolv års ålder). Barnens åtnjutande av rätten till utbildning hindras inte primärt av utbildningsinstansers otillgänglighet.²⁰ Det är istället utbildningens bristande nytta för det framtida yrkesverksamma livet som ligger till grund för de tidigt avslutade studierna.²¹

---

¹⁸ Ansell Nicola, *Children, youth, and development*, Routledge, London, (2005), sida 3, 255.

¹⁹ Ansell (2005), sida 255-256.

²⁰ Skolor finns tillgängliga både ur ekonomisk och fysisk aspekt.

²¹ Låg giftasålder i bergsområdena är också en anledning till att elever tas ur skolan.

Denna realitet reser frågan om relevansen av läroplanens innehåll i förhållande till elevernas livsbetingelser. Hade en kontextuellt utformad läroplan som i högre grad förser eleverna med kunskap som gör dem till effektivare jordbrukare, varit bättre? Det vill säga att undervisningen utgick från den kontextuella realiteten och tog fasta på efterfrågade färdigheter och samhällsbehov som är mer praktiska än akademiska. Ekonomiska utvecklingsteoretiker betonar att effektivisering av jordbruk är en central och grundläggande förutsättning för fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling.²² Givet att ekonomisk utveckling påverkar barns välbefinnande positivt, talar detta i kombination med min childisms krav på kontextuellt hänsynstagande, för att bergsskolornas läroplaner bör revideras. Samtidigt kan det framhållas att akademiskt orienterad utbildning är ett medel för att bryta traditionella mönster och möjliggöra för barnen att ta andra än jordbruksrelaterade arbeten. Jag väljer att inte ta ställning i frågan här utan konstaterar endast att childism bör syfta till att uppmärksamma och problematisera att medel som uppfyller barns behov i utvecklingsländer inte nödvändigtvis är samma eller likadant utformade för barn i andra samhällskontexter och vice versa.

Ytterligare en aspekt av intersektionalitet är kön och genus. Flickor är ofta särskilt utsatta, dels i egenskap av att vara unga och dels av att vara flickor. Skillnader i synen på och behandling av flickor och pojkar gör det viktigt att undersöka om skiljegörandet leder till att barnen har olika behov och rättighetskrav. Tänk tillbaka på exemplet med sextonåringen vars behov skiljde sig från tvååringens. Anta att det rör sig om en sextonårig pojke och en sextonårig flicka. Förutom att tillgång till preventivmedel är relevant för båda ungdomarna, har flickan troligen även ett starkare intresse av rätten till fri abort. Ungdomar som faller utanför de traditionella könsrollerna har

---

²² Se till exempel Collier Paul, *The bottom billion: why the poorest countries are failing and what can be done about it*, Pbk ed., Oxford University Press, New York, (2008) samt Gunnarsson Christer & Rojas^[1]Mauricio, *Tillväxt, stagnation, kaos: en institutionell studie av underutvecklingens orsaker och utvecklingens möjligheter*, 3. [rev. och uppdaterade] uppl., SNS förlag, Stockholm, (2008).

ytterligare behov kopplat till sin intersektionalitet. Childism kan genom att aktivt understryka mångfalden inom gruppen barn samt tillämpa ett intersektionellt och kontextuellt förhållningssätt, bidra till bättre förståelse för barns varierande behov och därmed i högre grad uppfylla deras rättighetsåtnjutande.

Concept & Conception

Concept & conception är ett begreppspar som förenklat kan sägas avse ett begrepps benämning respektive dess uttolkning. Jag har valt att inkludera begreppen som ett analytiskt verktyg i min childism eftersom de innehåller inbyggda drag av intersektionalitet och kontextualitet.²³ Detta innebär att tillämpning av childism sker med nyttjande av verktyget. Ett exempel på samhällens olika föreställningar om barn kan användas för att förtydliga. Ett concept om barn avser att de är skilda vuxna, ett conception om barn specificerar på vilket sätt de två individtyperna skiljer sig åt. Det svenska conception av barn utgörs bland annat av tankar om att barn är av låg ålder, deras främsta sysselsättning är lek och utbildning och de är ogifta. I andra länder både arbetar och gifts barn bort i låg ålder. Med detta sagt hade en gift tolvårig barnarbetare uppfattats som ett barn av majoriteten svenskar men svenska institutioner hade haft svårt att hantera barnet, eftersom de är utformade utifrån en annan föreställning av barn. Conceptions om barn och barndom kommer alltså påverka rättighetsorienterad teoribildning samt ett samhälles prioriteringar och utformning.

Childism i praktiken

Jag kommer nu påvisa hur min teori kan tillämpas genom ett illustrerande exempel. Alla världens länder utom två har skrivit under FN:s

---

²³ Min begreppsanvändning är utvecklat dels från Haslangers artikel "What Good Are Our Intuitions?" (2006) sida 391 men framförallt från Archards begreppsanvändning i *Children, Rights and Childhood* (2004) sida 27-31.

Barnkonvention. Skilda conceptions om barn, barndom samt andra relevanta fenomen och termer resulterar dock i att realiserandet av barns rättigheter tar sig olika uttryck. Pondera att FN:s barnrätts-kommitté uppmanar samtliga konventionsstater att i respektive stadsplanering utgå ifrån Barnkonventionens artikel 3.1, vilken föreskriver att ”Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i främsta rummet”.²⁴ Pondera vidare att kommittén mer specifikt uppmanar staterna att tillämpa artikel 3.1 vid utformandet av parker och grönområden. Hur kan då en övergripande strategi se ut utifrån det childistiska perspektiv jag föreslagit?

Inledningsvis bör Concept & Conception genomsyra hela processen, till exempel i uttolkningen av begrepp som barn och park. Vidare bör planeringsarbetet utifrån de två första angelägenheterna, som rör barns aktörskap och sociala deltagande samt förväntningar på dem, säkerställa och omfatta barns deltagande. Barnen bör vara de primärt rådfrågade aktörerna, eftersom det är barnets, inte föräldrarnas eller familjens bästa som ska sättas i det främsta rummet. Arbetet bör kontinuerligt konsultera och lyssna till barn samt utgå ifrån att deras input är av värde, det vill säga möta istället för att bemöta dem.

Jag vill i sammanhanget uppmärksamma ett exempel som Farson använder när han diskuterar barns rösträtt. Exemplet ämnar utmana rädslan inför att barns politiska och sociala deltagande skulle få negativa konsekvenser på grund av barns antagna oansvarighet och bristande förståelse. Farson skriver att en av de främsta rädslorna för införande av barns rösträtt är att barn skulle rösta oansvarigt och besinningslöst och att det skulle kunna resultera i byggandet av ett godisberg.²⁵ Två kommentarer om detta. Först, om barn

---

²⁴ Convention on the Rights of the Child, UN General Assembly, 20 November 1989, artikel 3.1.

²⁵ Farson skriver ”The major fear is that the children’s vote will be reckless, selfish, and irresponsible. It is, however, difficult to believe that children would vote more irresponsibly than adults have voted. Even if children voted for a big

uttrycker önskan om ett godisberg i ovan nämnda park bör barnens önskemål respekteras eftersom det är ett uttryck för medborgares vilja. Självklart bör en utredning om projektets genomförbarhet och rimliga kostnader följa men förslaget kan inte avvisas dessförinnan på basis av att det är kontroversiellt och/eller kommer från barn.

För det andra vill jag påstå att det är tämligen otroligt att barn de facto skulle rösta om eller seriöst begära ett godisberg. Om exemplet används av childism-motståndare för att illustrera riskerna med att inkludera barn i beslutsfattande grupper är det ett uttryck för både fördomar mot barn och en underskattning av deras förmågor. Även om berget hade glatt de flesta är färre barn förmodligen benägna att kräva det i en park. Med andra ord är teorins andra och tredje angelägenhet relevant i planeringen av parken eftersom det krävs aktiv förståelse för och verkan mot underliggande antaganden och fördomar mot barn.

Min childism föreskriver även att staterna i planeringen av parken, i enlighet med den fjärde angelägenheten, tar hänsyn till heterogeniteten inom gruppen barn. Åldersspannet inom gruppen är stort och i sammanhanget betydelsefullt. Säkerställandet av barnets bästa bör ta hänsyn till olika åldersgrupper. Vilka behov och intressen finns och hur tillfredsställs dessa i stadsplanering? Planeringen bör även ta hänsyn till andra aspekter såsom sociala klasser, könstillhörighet samt tillgänglighet. Vilka reella hinder måste övervinnas för att barn ska kunna och vilja nyttja parken? Detta innebär att parkens utformande tar hänsyn till vem eller vilka som anses ha rätt till offentliga platser och hur dessa i realiteten nyttjas. Det innebär även att conceptions om lekens och fritidens betydelse och uttryck beaktas. Ytterligare en aspekt av tillgängligheten är parkens närbarhet dels utifrån ett ekonomiskt och dels utifrån ett fysiskt perspektiv. Vilka blir konsekvenserna för barn, framförallt de vars familjer har ansträngd ekonomi, om parken finansieras

---

rock candy mountain, it would hardly outdo adults for ridiculous expenditures”, Farson Richard, *Birthrights*, London, Collier Macmillan, (1974), sida 184.

genom inträde? Kan den nås utan vuxet sällskap? Är den tillgänglig för barn med funktionsnedsättning?

Den tredje angelägenheten som innefattar diskriminering och förhållandet mellan det privata och offentliga har inte en lika tydlig del i själva processen. Om stadsplanering görs utifrån ett childistiskt förhållningssätt där barn är en del av processen, leder detta dock till minskade fördomar samt påverkar uppdelningen mellan den privata och offentliga sfären. Barns deltagande både utmanar föreställningar om deras förmågor och gör att de på ett annat och mer självständigt sätt tar plats i det offentliga.

Sammanfattningsvis erbjuder den teoretiska grund jag presenterat ett inledande sätt att tänka på childism och använda det som en tolkningsram och utgångspunkt för stärkandet av barns rättighetsanspråk och -åtnjutande.

Referenser

- Ansell Nicola, *Children, youth, and development*, Routledge, London, (2005).
- Archard David, *Children: rights and childhood*, 2. ed., Routledge, London, (2004).
- Collier Paul, *The bottom billion: why the poorest countries are failing and what can be done about it*, Pbk ed., Oxford University Press, New York, (2008).
- Convention on the Rights of the Child, UN General Assembly, 20 November 1989, United Nations, Treaty Series, vol. 1577, p. 3.
- Farson Richard, *Birthrights*, London, Collier Macmillan, (1974).
- Fletcher Adam, *Ending Discrimination Against Young People*, CreateSpace Independent Publishing Platform; 1 edition (2013).
- Fletcher Adam, *Facing Adulthood*, CreateSpace Independent Publishing Platform, United States, (2015).
- Gunnarsson, Christer & Rojas, Mauricio, *Tillväxt, stagnation, kaos: en institutionell studie av underutvecklingens orsaker och utvecklingens möjligheter*, 3. [rev. och uppdaterade] uppl., SNS förlag, Stockholm, (2008).
- Gustafsson, Lars H., *Relationsrevolutionen: om mötet mellan barn och vuxna*, Norstedt, Stockholm, (2016).
- Haslanger Sally, "Gender and Race: (What) Are They? (What) Do We Want Them to Be?", *Massachusetts Institute of Technology*, Blackwell Publishers Inc., 350 Main Street, Malden, MA 02148, USA, and 108 Cowley Road, Oxford OX4 1JF, UK, (2000).

- Haslanger Sally, "What Good Are Our Intuitions?", *Aristotelian Society Supplementary Volume*. 2006, Vol. 80 Issue 1, p89-118. 30p, (2006).
- Holt John, *Escape from Childhood, The Needs and Rights of Children*, Haramondsworth, Penguin, (1974).
- de Pedros Jens Peter, "Defining 'childism' and its opposite force, 'adultism'", *Toca Boca*. Tillgänglig på: <https://tocaboca.com/magazine/childism-definition/>.
Publicerad: information saknas, information hämtad: 2016-05-11.
- Wall John, *Ethics in light of childhood*, Georgetown University Press, Washington, D.C., (2010).
- Young-Bruehl Elisabeth, *Childism: confronting prejudice against children*, Yale University Press, New Haven, Conn., (2012).

